

53107901 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะไทย

คำสำคัญ : เวลส์ันดรชาดก/จิตรกรรม/ประวัติศาสตร์ล้านนา

ชาญคนิต อวารณ์ : เวลส์ันดรชาดก : จิตรกรรมกับประวัติศาสตร์สังคมล้านนา.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ และ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ
ดร.สันติ เล็กสุขุม. 429 หน้า.

การเปรียบเทียบเนื้อหาเวลส์ันดรชาดก ฉบับไม้แฉ้เรียวแดง กับอรรถกถาเวลส์ันดร
ชาดก พบว่าฉบับไม้แฉ้เรียวแดงมีการเพิ่มเหตุการณ์และเพิ่มรายละเอียดเนื้อหามากกว่ารูปแบบ
อื่น อันสัมพันธ์กับจิตรกรรมที่มีการสร้างภาพของชุกทั้งในกัณฑ์ชุก, กัณฑ์กุมารบรรพ์, กัณฑ์
มหาราช ให้เด่นกว่าตัวภาพอื่น และสัมพันธ์กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมกรรมที่เน้น
ความบันเทิงสาธารณะมากขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมา

จิตรกรรมฝาผนังเวลส์ันดรชาดกสัมพันธ์กับการเล่าเรื่องพุทธประวัติ ไตรภูมิโลก
สันฐาน จิตรกรรมฝาผนังวิหารวัดนาแสง จ.ลำปาง เป็นภาพตัวแทนได้ดีที่สุด ส่วนจิตรกรรมกลุ่ม
พระพุทธรูปว่าสัมพันธ์กับเรื่องพระมาลัยอีกด้วย ในด้านรูปแบบศิลปะนั้น พระพุทธรูปพระยืน จ.
ลำพูน และพระพุทธรูปปางนาค จ.ลำปาง มีความสัมพันธ์กับฉบับไม้แฉ้เรียวแดงมากที่สุด ทั้งนี้
พัฒนาการของงานจิตรกรรมเวลส์ันดรชาดกล้านนา ในระยะครั้งแรกพุทธศตวรรษที่ 25 นิยมแสดง
แบบทิวทัศน์คือการเลือกผสมผสานศิลปะพม่า - ไทยใหญ่กับศิลปะรัตนโกสินทร์ เห็นได้จากงาน
จิตรกรรมเวลส์ันดรชาดกกลุ่มลำปาง ที่สะท้อนนโยบายชนชั้นนำในท้องถิ่นในกระบวนการสร้าง
ความเป็นกรุงเทพฯ ในหัวเมืองเหนือ ระยะครึ่งหลังพุทธศตวรรษที่ 25 จะเน้นรูปแบบสมัยใหม่ที่
สะท้อนภาวะความเป็นเมืองมากขึ้น

ปฏิบัติการในพิธีกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งธรรมหลวง ซึ่งให้เห็นการย่อเวลา
ของโลกทัศน์ของชาวบ้านที่สามารถจินตนาการได้ถึงโลกของพระศรีอาริยะเมตไตรย รวมถึงการ
ผนวกชุดความรู้ท้องถิ่นในเชิงต่อรองอำนาจจากวาทกรรมชุดฯ ทำให้จิตรกรรมพระพุทธรูปทำหน้าที่
เป็น “ภาษาภาพ” ในการสื่อสารทางวัฒนธรรม

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.

2.

53107901 : MAJOR : THAI ART HISTORY

KEY WORD : VASSANTARA JATAKA/PAINTING/LANNA'S HISTORY

CHANKHANIT ARVORN : VASSANTARA JATAKA : PAINTING WITH LANNA'S SOCIALHISTORY. THESIS ADVISORS : PROF.SAKCHAI SAISINGHA,Ph.D. AND PROF.EMERITUS SANTI LEKSUKUM,Ph.D. . 429 pp.

Comparison Jataka content between The red bamboo and Jataka commentary found that the red bamboo adding events and more detailed content than other forms. The relationship with painting is to create images of Chuchock ,and related behavioral addiction literature that focuses on the entertainment profane greater during the 24th Century onwards.

Vassantara Jataka murals relation on The life of Buddha and Trai - Phum (Three Worlds) , the murals of Na Saeng temple at Lampang is the best representation. Painting the group of Phra Bot is relationship with Pra Malai manuscript as well. The pattern of Phra Bot from Wat Phra Yuan at Lamphun and Wat Pong Sanuk at Lampang are the most of correlated with the red bamboo manuscript. The development of painting Jataka Lanna in the first half of the 25th century shown that plural art from Myanmar - Shan art and Rattanakosin art, that seen from the Jataka paintings Lampang group reflection policies from local elites in the formation of Bangkok - modernization. In districts half century after the 25th will focus on modern style that reflects the creation of nation – states ideology.

Operating in the rituals and beliefs about the great preachment (Thum Luang) are pointing out the brief time of the worldview of people who can imagine the world of the Sri Ariya Mettraiya. Includes an integrated set of local knowledge in the bargaining power of discourse Chuthut,this making Phra Bot paintings serve as a "visual language" in cultural communication.

Department of Art History

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature *C. Amu*

Academic Year 2014

Thesis Advisors' signature 1. *Sakchai Saisingha* 2. *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

เอกายะโน อะยัง ภิกขเว มัคโค สัมมะทักขาโต สัตตานัง วิสุทฺธิยา
โสกะปริเทวานัง สะมะติกกะมายะ ทุกขะโทมะนัสसानัง อัดถังคะมายะ
“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ทางนี้เป็นทางไปอันเอก เพื่อความบริสุทธิ์ หมดจดของสัตว์ทั้งหลาย
เพื่อความก้าวล่วง ซึ่งความโศก และความรำไรรำพัน เพื่อความดับไปแห่งทุกข์และโทมนัส”
(มหาสติปัฏฐานสูตร, พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์)

การศึกษาครั้งนี้ แม้ผู้ศึกษายังไม่เข้าถึงทานบารมี แต่ความกรุณาแห่งทานปัญญา
ของผู้ที่ช่วยเหลือข้าพเจ้า ก็ทำให้เห็นมรรควิธีแห่งปัญญาทาน ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ
นายสมคิด นางบุญศรี อวารณ พ่อและแม่ ผู้เป็นพรหมของลูก เข้าใจลูกทุกการกระทำ และเฝ้ามอง
การเติบโตของลูกอย่างอาดูร, นพ.สมพล - ผศ.ดร.ศรีจันทร์ อวารณ, อ.สมบุญ นางบังอร อวารณ
ลุงและป้าที่เมตตาต่อหลานเสมอมา และขอขอบพระคุณ

ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ภาควิชาประวัติศาสตร์
ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, สาขาวิชาสหวิทยาการการบริหารท้องถิ่น คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ คณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา , ศูนย์โบราณคดีภาคเหนือ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, โครงการอนุรักษ์พระพุทธรูป วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง , พิพิธภัณฑวัตถุ
ปงสนุก จ.ลำปาง

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม , ศ.ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์ อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ศ.สายันต์ ไพเราะญจิตร , รศ.กวรรณิการ์ วัฒนเกษม, รศ.ดร.เชษฐ
ดิษฐ์ชัย ได้เมตตารับเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อ.วิณี พานิชพันธ์, ศ.มล.สุรสวัสดิ์ ศุขสวัสดิ์ , ผศ.เหียรชาย อักษรดิษฐ์, อ.ดร.สืบศักดิ์
แสนยาเกียรติคุณ,อ.สรวุฒ รุปีน, ผศ.ดร.ประภัสสร ชูวิเชียร,อ.พัลวิสิริ เปรมกุลนันท์,อ.ทวี เสรี
वास, อ.เฉลิมชนม์ จิตจินดา,อ.อนุกุล ศิริพันธ์ , อ.สิทธิพร เนตรนิยม, อ.ศรยุทธ เอี่ยมเอื้อยุทธ
,อ.กุศล พัยค์ศักดิ์, อ.อัญชลี หาญฤทธิ์, อ.จักรพันธ์ ม่วงคราม, อาจารย์ ดร.เพ็ญสุภา สุขคตะ
ใจอินทร์, คุณเบญจวรรณ พลประเสริฐ, คุณฐาปกรณ์ เครือระยา ,นายณรงค์ ไหมน้อย

ข้าพเจ้าขออุทิศความดีของการศึกษาครั้งนี้ให้แก่ “นางสาวรินทร์ดา ชำนาญยา”
“นางสาวรุ่งนภา คุณาเทพ” ผู้หล่อหลอมโลกแห่งการค้นหาความจริงในสังขารมีชีวิต